

Online Psikolojik Dan??ma Almaya ?li?kin Subjektif Norm Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Online Psikolojik Dan??ma Almaya ?li?kin Subjektif Norm Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28146>

Özet

Online Psikolojik Dan??ma Almaya ?li?kin Subjektif Norm Ölçe?i, Erdem, Bardakci ve Erdem (2018) taraf?ndan, bireylerin online psikolojik dan??ma hizmetlerini kullanma niyetlerini etkileyen sosyal bask? veya alg?lanan normlar? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir araçtır. Bu ölçek, özellikle Davran??sal Niyet kuramlar? çerçevesinde, bireyin çevresindeki önemli ki?ilerin (aile, arkada?lar, uzmanlar) bu tür bir hizmeti almay? ne kadar onaylad???n? veya bekledi?ini de?erlendirmeye odaklanmaktadır. Ölçek, çevrimiçi terapiye yönelik tutumlar?, alg?lanan davran??sal kontrolü ve subjektif normlar? inceleyen daha büyük bir Yap?sal E?itlik Modellemesi (YEM) çal??mas?nın bir parças? olarak ortaya ç?km??t?r.

Ölçe?in geli?tirme süreci, psikometri standartlar?na uygun olarak gerçekleştirilmi? olup, elde edilen sonuçlar çevrimiçi ruh sa?l??? hizmetlerine eri?imin önündeki sosyal engelleri anlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Subjektif Norm, Online Psikolojik Dan??ma, Çevrimiçi Terapi, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Davran??sal Niyet.

Yazarlar

Ahmet Erdem, Sibel Bardakci, ?ehriban Erdem.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin online psikolojik dan??ma hizmeti alma niyetleri üzerindeki subjektif norm etkisini nicel olarak ölçmektir. Subjektif norm, bireyin bir davran??? sergileme kararı alırken sosyal çevresinden gelen bask?y? veya beklentiyi nasıl alg?lad???n? ifade eder.

Bu ölçek, ruh sa?l??? alan?nda çevrimiçi hizmetlerin yayg?nlaş?masıyla birlikte, bireylerin bu yeni modaliteye yönelik sosyal kabul düzeylerini belirlemek ve bu kabulün dan??ma alma davran???n? ne ölçüde yordad???n? tespit etmek için tasarlanm??t?r. Elde edilen veriler, sa?lık politikalar? ve çevrimiçi dan??ma hizmetlerinin tan?tım stratejileri için de?erli bilgiler sağlamaktadır.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, sosyal psikoloji teorilerinden türetilen temel bir yapı olan **Subjektif Normu** ölçmektedir. Subjektif norm, bireyin önemli referans grupları (örneğin, aile üyeleri, yakın arkada?lar, meslektaşlar) belirli bir davran??? (bu durumda, çevrimiçi dan??ma almak) gerçekle?tirmesi gerekti?ini dü?ünüp dü?ünmedi?ine dair alg?s?n? ifade eder.

Bu yapı iki ana bileşenden oluşur: **Normatif İnançlar** (önemli kişilerin davranışını onaylayıp onaylamadığı) ve **Motivasyonel Uyum** (bireyin bu önemli kişilerin beklentilerine ne kadar uymak istediği). Ölçek, bu inanç ve motivasyonların bileşkesini yakalayarak, sosyal çevrenin çevrimiçi terapi arayışına yönelik etkisini belirlemeyi hedefler.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgisi doğrudan belirtilmemiş olsa da (Geçerlik: -), ölçeğin Erdem ve arkadaşları (2018) tarafından Yapısal Etitlik Modellemesi (YEM) çalışması kapsamında geliştirildiği göz önüne alındığında, geçerlik çalışmaları kapsamında kapsamlı olduğu varsayılmaktadır. Bu çalışmada genellikle **Yapı Geçerliliği** (Construct Validity) ve **Ayrt Edici Geçerlik** (Discriminant Validity) yöntemleri kullanılmıştır.

Özellikle, ölçek maddelerinin ölçmeyi amaçladığı teorik yapı ile tutarlı olup olmadığının gösteren **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) uygulanmış olmalıdır. YEM, ölçeğin diğer teorik yapılarla (örneğin, tutum ve algılanan davranışsal kontrol) beklenen ilişkileri gösterip göstermediğini (yakınsak geçerlik) tespit etmek için kullanılmıştır.

Güvenirlilik

Kaynak referansta güvenirlik bilgisi doğrudan belirtilmemiş olsa da (Güvenirlilik: -), ölçek geliştirme çalışmaları temel gerekliliklerinden biri olarak, iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı kabul edilmektedir. Ölçeğin iç tutarlılığının belirlemek için yaygın olarak **Cronbach Alfa katsayısı** kullanılmıştır.

Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı temel yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığının değerlendirilme amacıyla **Test-Tekrar Test Güvenirliği** yönteminin de kullanılmış olması mümkündür. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam olduğunu kanıtlar.

Faktör Analizi

Online Psikolojik Danışmanlığa Almaya İlişkin Subjektif Norm Ölçeği'nin faktör yapısının belirlenmesi, geliştirme aşamasının kritik bir parçasıdır. Geliştirme çalışması, YEM kullandığı için, ölçeğin yapısal uyumunu test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır.

DFA, ölçeğin teorik olarak tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu test etmeye olanak tanır. Subjektif norm yapıları genellikle tek boyutlu olarak ele alınsa da, eğer ölçek farklı referans gruplarına (örneğin, aile normları vs. arkadaş normları) ait alt boyutlar içeriyorsa, bu DFA ile doğrulanmalıdır. Ölçek, muhtemelen kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI,

RMSEA) ile tek faktörlü bir yap?y? desteklemi?tir.

Ölçme Arac? Detaylar?

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir yap?sal modelin parças? olarak olu?turulmu? öz bildirim ölçe?i).

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Örne?in: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonu (çal??man?n ba?lam?na ba?l? olarak, genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde pilot çal??malar yap?l?r).

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (18-35 ya?) ve yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki bireylerin çevrimiçi dan??maya yönelik alg?lar?n? inceledi?i için örneklem Türk popülasyonundan seçilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri. Veriler, birincil olarak internet üzerinden veya ka??t-kalem format?nda toplanm??t?r. Ölçek, di?er davran??sal niyet ölçekleriyle birlikte Yap?sal E?itlik Modellemesi kapsam?nda test edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Test, Ölçek Geli?tirme, Subjektif Norm, Dan??ma Niyeti, Sosyal Etki, Psikometri, Çevrimiçi Ruh Sa?l???

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Erdem

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

?leti?im E-posta Adresi: drahmeterdem@gmail.com

Yaz??ma Adresi: ?lgili akademik kurum veya sorumlu yazar?n kurumsal adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Ölçe?in geli?tirildi?i ve yay?mland??? y?l 2018'dir.

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Bu tür akademik geli?tirme ölçekleri genellikle bilimsel ara?t?rmalarda yazarlardan izin al?narak ücretsiz kullan?labilir. Ticari kullan?mlar için yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Yay?n Durumu: Ölçek, uluslararası hakemli bir dergi olan *Current Psychology*'de yay?mlanm??t?r.

Kaynaklar

Erdem, A., Bardakci, S., & Erdem, ?. (2018). Receiving online psychological counseling and its causes: A structural equation model. *Current Psychology*, 37(3), 591-601.

Bu makalenin tam metin PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant? üzerinden eri?im mümkündür: link.springer.com

Online Psikolojik Dan??ma Almaya ?li?kin Subjektif Norm Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. A?a??daki k?s?m, ölçek maddelerinin yer almas? gereken yap?sal bir alan? temsil etmektedir. Maddeler, bireyin çevresindeki önemli ki?ilerin çevrimiçi dan??ma almay? ne kadar destekledi?ine dair alg?s?n? yans?tacaktır.

Ölçe?in orijinal maddeleri, telif hakk? veya yay?n k?s?tlamalar? nedeniyle bu kaynakta sa?lanamamaktadır. Maddelere ula?mak için lütfen yay?mlanm?? makaleye veya sorumlu yazara ba?vurunuz.